

ZPRÁVY

92 Kuprijaonv, Petr, Andrejevič: 356.33:617

AKADEMIK PETR ANDREJEVIČ KUPRIJANOV

Ze Sovětského svazu přišla smutná zpráva, že v Leningradě náhle zemřel akademik P. A. Kuprijanov, nestor sovětských vojenských chirurgů, který prožil celý svůj život ve službách vojenské zdravotnické služby a válečné chirurgie. Narozen v r. 1893, absolvoval Vojenskou lékařskou akademii v Petrohradě v r. 1915 a věnoval se klinické a vědecké práci na tamních klinikách pod vedením prof. S. P. Fedotova a V. A. Oppela, takže již za I. světové války prodělal svůj první křest válečného chirurga a seznámil se s problematikou organizace chirurgické práce. Z té doby vznikla celá řada jeho prací zaměřených na praktickou činnost vojenské zdravotnické služby. Ve Velké říjnové socialistické revoluci a občanské válce dal se plně do služeb revoluce a prodělal celý bouřlivý kvas a vývoj vojenské zdravotnické služby.

V letech 1930—1944 působil na místě vedoucího profesora katedry operativní chirurgie a topografické anatomie na Vojenské lékařské akademii v Leningradě a od r. 1944 řídil katedru fakultní chirurgie na I. leningradském lékařském institutu. Současně byl postaven v čelo katedry chirurgie Vojenské lékařské akademie, které zůstal věren až do své smrti. V roce 1942 byl jmenován zasloužilým vědeckým pracovníkem Ruské SFSR a v roce 1944 řádným členem Akademie lékařských věd SSSR a současně v letech 1944 až 1950 jejím místopředsedou. Jeho práce v této době se zaměřovaly k otázkám operativní a válečné chirurgie. Zúčastnil se bojů u jezera Chasan a na řece Chalchin-Gol, kde byly prováděny některé nové principy organizace vojenské zdravotnické služby a chirurgické práce v poli, zvláště pak války s Finy v letech 1939—1940.

Své zkušenosti vložil spolu s S. I. Banaitsem do „Krátkého kursu válečné chirurgie“, který byl i základní učebnicí našich lékařů Čs. brigád a I. armádního sboru v SSSR.

Za II. světové války byl jako generálporučík vedoucím chirurgem Leningradského frontu a prodělal všechny útrapy a nesnáze tisícidenního leningradského obklíčení.

Po skončené válce se vrhl se vši energií do práce ve svém oboru. Jako chirurg zeměřený především na hrudní a srdeční chirurgii zúčastnil se aktivně především všech prací, které měly za úkol zachytit zkušenosti II. světové války pro budoucnost. Proto sestavil 9. a 10. svazek „Zkušenosti sovětské medicíny“, dále spolu s I. S. Kolesnikovem a spolupracovníky vydal „Atlas střelných ranění válečných (1946)“ a celou řadu zkušeností vydal v četných článcích a vědeckých pracích Leningradského frontu.

P. A. Kuprijanov však nepustil ze zřetel vlastní chirurgickou práci, jejímuž speciálnímu zaměření se po válce otevřely nové velké vědecké obzory. Je znám jako jeden z pionýrů v rozpracování nové problematiky plicní a srdeční chirurgie a začal jako jeden z prvních v SSSR s chirurgickým léčením vrozených a získaných chorob srdce. Je možno říci, že založil novou moderní chirurgickou školu na Vojenské akademii v Leningradě, která ve svých pracích položila základ pro stanovení indikací, operační techniku i pooperační léčení nemocných se srdečními chorobami. Přitom speciální zájem věnoval hypotermii a jejímu významu u operací srdce.

Mezi žáky P. A. Kuprijana počítá se dnes řada již význačných sovětských chirurgů, jako je: I. S. Kolesnikov, V. I. Kolesov, M. S. Grigorjev, A. P. Kolesov, S. L. Libov, P. K. Romanov a jiní.

Za své zásluhy byl P. A. Kuprijanov vyznamenán dvěma Leninovými řády, pěti jinými vojenskými řády a četnými medaillemi, dále byl jmenován hrdinou socialistické práce a laureátem Leninovy ceny.

Akademik P. A. Kuprijanov byl velkým přítelem našeho státu. Mnozí naši vojenští chirurgové poznali jej osobně jako veselého, skromného, velice inteligentního člověka a výborného učitele na Vojenské lékařské akademii v Leningradě.

Byl častým hostem v Československu a přednášel na četných vědeckých konferencích civilních i vojenských chirurgů a měl živý zájem o rozvoj naší chirurgie všeobecně a zejména v posledních letech o naši kardiologii. Netušili jsme, že při poslední jeho návštěvě na podzim r. 1962 u příležitosti oslavy 100 let od založení Společnosti J. E. Purkyně jej vidíme naposled.

Čest jeho památce.

Gen. doc. dr. J. Škvařil